

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/250/2019
Identifikačné číslo spisu:	1614205704
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1614205704.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banky Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, proti žalovanému W. S., bývajúcemu v O., o zaplatenie sumy 3.044,98 eur, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 7C/955/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2018 sp. zn. 6Co/56/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2018 sp. zn. 6Co/56/2018 v jeho potvrdzujúcej časti a nadväzujúcom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia mu vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Malacky (ďalej ako „súd prvej inštancie“) sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 3.044,98 eur ako nezaplatenej istiny úveru, nezaplatených úrokov v sume 331,03 eur, nezaplatených úrokov z omeškania 45,95 eur, úroku vo výške 17,90 % ročne z nezaplatenej istiny od 22. mája 2014 do zaplatenia, úroku z omeškania 8 % z nezaplatenej istiny a nezaplatených úrokov od 20. marca 2014 do zaplatenia.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 8. novembra 2017 č. k. 7C/955/2016-37 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 3.044,98 eur s úrokom vo výške 235,60 eur, s úrokom z omeškania vo výške 45,95 eur, s úrokom z omeškania 8 % ročne zo sumy 3.280,58 eur od 23. mája 2014 do zaplatenia. Súd povolil žalovanému priznanú sumu uhrádzať v pravidelných mesačných splátkach po 150 eur mesačne, vždy do 15. dňa každého mesiaca, počnúc právoplatnosťou rozsudku, pod stratou výhody splátok. V prevyšujúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol a o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol tak, že žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 94,42 % s tým, že o ich výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v konaní bolo žalobkyňou tvrdené a preukázané, že žalovaný po poskytnutí úveru v sume 3.500 eur úver v dohodnutých splátkach riadne a včas nesplácal. Súd preskúmal obsahové náležitosti úverovej zmluvy a zistil, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, účinného v dobe uzatvorenia úverovej zmluvy. Uviedol, že povinnosťou

žalovaného bolo splácať úver v splátkach mesačne dohodnutých vo výške 63,34 eur so splatnosťou vždy k 25. dňu v mesiaci. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalovaný uhradil splátky v celkovej sume 643,58 eur. Splátky boli započítané v prospech istiny a v prospech dohodnutého zmluvného úroku. Následne žalobkyňa v súlade s čl. 4.2.1. úverovej zmluvy po tom, čo žalovaný bol v omeškaní so splátkami pristúpila k zosplatneniu celého úveru a vyzvala žalovaného k zaplateniu dlhu 3.642,56 eur pozostávajúceho z nezaplatenej istiny, úrokov a poplatku za výzvu. Žalovaný po zosplatnení úveru pokračoval v plnení v splátkach a uhradil sumu 338,40 eur. Vzhľadom na uvedené bol žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni zosplatnenú a neuhradenú časť úverovej istiny v sume 3.044,98 eur, sumu riadnych úrokov 235,60 eur, ktoré si žalobkyňa vyčísliла z neuhradených splátok odo dňa ich splatnosti do zosplatnenia úveru dňa 19. marca 2014. Súd prvej inštancie tak žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy 3.280,58 eur pozostávajúcej z nezaplatenej istiny úveru a úrokov do zosplatnenia úveru. Vo vzťahu k zmluvným úrokom súd prvej inštancie dôvodil, že bolo preukázané, že strany sporu si dojednali zmluvný úrok 17,90 % ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobkyňa však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpila k zosplatneniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru podľa názoru súdu žalobkyni zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia už nepatrí. Súd prvej inštancie pritom vychádzal z uznesenia IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012. Pokiaľ ide o príslušenstvo pohľadávky, súd prvej inštancie uviedol, že nakoľko bol žalovaný v omeškaní s plnením peňažného dlhu, súd priznal žalobkyni úroky z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatenej istiny (3.044,98 eur) a riadnych úrokov do zosplatnenia úveru a to od 23. mája 2014 do zaplatenia. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

3. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 28. marca 2018 sp. zn. 6Co/56/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a vo výroku o trovách prvoinštančného konania potvrdil, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd povolil žalovanému priznať sumu uhrádzať v pravidelných mesačných splátkach po 150 eur mesačne, vždy do 15. dňa každého mesiaca, počnúc právoplatnosťou rozsudku, pod stratou výhody splátok zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 3.044,98 eur s úrokom vo výške 235,60 eur, s úrokom z omeškania vo výške 45,95 eur, s úrokom z omeškania 8 % ročne zo sumy 3.280,58 eur od 23. mája 2014 do zaplatenia, do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danej veci zostalo sporným vyriešenie otázky, či žalobkyni prislúcha nárok na zmluvný úrok vo výške 95,43 eur (z istiny 3.044,98 eur) za obdobie od 21. marca 2014 (po zosplatnení úveru) do 22. mája 2014 (spísania žaloby) a kontinuálny zmluvný úrok 17,90 % ročne zo súm istín od zosplatnenia úveru dňa 19. marca 2014 do zaplatenia. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že za uvedené obdobie (t. j. po zosplatnení úveru) žalobkyni už zmluvný úrok vo výške 17,90 % z nezaplatenej istiny vo výške 3.044,98 eur neprináleží. Uviedol, že v danej veci vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru žalobkyni nepatrí. V tomto smere odvolací súd poukázal i na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (§ R 59/1998, 4 Obo 143/1998). Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods.1, 2 CSP.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu do výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá) podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolaiteľka“) rozsiahle dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená a to od otázky „či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení“. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie

konanie.

5. Žalovaný k dovolaniu uviedol, že medzičasom došlo z jeho strany k úhrade zostatku pohľadávky.

6. Dovolateľka uviedla, že úhrady oznámené žalovaným eviduje, boli započítané na časť pohľadávky, ktorá bola súdom priznaná a časť, ktorá je predmetom dovolania uhradená nebola.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

11.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

12. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania dovolateľky z hľadiska dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to od otázky „či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení“.

13. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

14. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

15. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

16. Najvyšší súd pripomína, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná len otázka, ktorá vykazuje znaky pretrvávajúcej rozdielnosti rozhodovania dovolacích senátov, t. j. existujúca nejednotnosť posudzovania danej otázky. Vyplýva to zreteľne priamo z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, konkrétne z toho, že za relevantnú tu zákon označuje otázku, ktorá „je“ (teda nie „bola“) dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že dôležitá je v tomto smere súčasná nejednotnosť rozhodovania dovolacieho súdu (teda nie minulé, už prekonaná a neexistujúca rozdielnosť rozhodovania).

17. Podľa § 432 ods. 1 CSP možno dovolanie, ktoré je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 432 ods. 2 CSP a v situácii, že dovolanie dovolateľky je v danom prípade procesne prípustné, dovolací súd v zmysle uvedeného pristúpil k právnemu posúdeniu vyššie nastolenej právnej otázky dovolateľky.

19. Dovolací súd v o vzťahu k vymedzenej otázke uvádza a poukazuje na to, že medzičasom rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu túto predmetnú otázku riešila a to v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo 16. júna 2020 a v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 94/2019 z 18. augusta 2020.

20. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo dňa 16. júna 2020 konštatoval, že zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na

povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere § 497 a nasledujúce. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods. 2 OZ).

21. Z ustanovenia § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úveroch je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ zákona o spotrebiteľských úveroch). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov.

22. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplyva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa.

23. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

24. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

25. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplattenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplattenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

26. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navýšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navýšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplattenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

27. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

28. Dovolací súd tak v tomto rozhodnutí uzavrel, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

29. V rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 94/2019 zo dňa 18. augusta 2020 dospel dovolací súd k záveru, že úrok z úveru a úrok z omeškania sú dva odlišné inštitúty, ktoré je potrebné dôsledne odlišovať a nemožno ich zamieňať. Po zosplatnení úveru teda z nesplatennej istiny ďalej beží úrok z úveru (ako odmena za poskytnuté finančné prostriedky, ktoré dlžník v dohodnutej dobe nevrátil) až do ich vrátenia a v prípade omeškania dlžníka beží zároveň taktiež úrok z omeškania (ako sankcia za omeškanie s úhradou peňažného záväzku).

30. Vzhľadom na to, že nastolená dovolacia otázka je posudzovaná rozdielne, dovolací súd pristúpil k jej posúdeniu z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

31. Nakoľko však dovolateľkou nastolená právna otázka „či nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení“ už bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 tak, že v ňom konštatoval, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Uvedený právny záver dovolací súd vyslovil aj v ďalších jeho rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 115/2019, 3 Cdo 113/2019, 8 Cdo 125/2018, v zmysle čoho najvyšší súd nevidí dôvod, aby sa odkláňal od vymenovaných rozhodnutí a preto sa stotožňuje s ich závermi aj v predmetnej veci.

32. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

33. Z uvedených dôvodov najvyšší súd zrušil (v zmysle § 449 ods. 1 CSP) rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti s nadväzujúcim výrokom o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

34. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.